Legenda

- Kernwaarden van het openbaar onderwijs
- Kinder- en mensenrechten
- Het schoolbeleid, het schoolklimaat
- Het onderwijsaanbod en vak- en leergebieden

Figuur 1

BEGELEIDING OP UW SCHOOL

VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) helpen scholen en schoolbesturen graag om de kansen te benutten om met kinder- en mensenrechteneducatie aan de slag te gaan. Ons uitgangspunt is hierbij maatwerk. We sluiten zo veel mogelijk aan bij de situatie op uw school. De begeleiding reikt van het verzorgen van presentaties en workshops tot en met het organiseren van uw werk- of projectgroep.

LEERNETWERK

Naast begeleiding op uw school kunt u ook deelnemen aan een leernetwerk kinder- en mensenrechteneducatie. In schooljaar 2015/2016 gaan deze netwerken van start om vorm en inhoud te geven aan kinder- en mensenrechteneducatie in het openbaar onderwijs. Door aan te sluiten bij een netwerk kunt u uw ervaringen delen met collega's van andere scholen die ook werken aan de implementatie van kinder- en mensenrechteneducatie. Heeft u hierin interesse of wilt meer informatie over de leernetwerken? Neem dan contact op met een van onze adviseurs:

MEER INFORMATIE

Marleen Lammers
mlammers@vosabb.nl
0348 405 200
www.vosabb.nl

Flora Breemer
f.breemer@voo.nl
036 533 1500
www.voo.nl

"Universele rechten kenmerken zich niet alleen door de breed en door alle VN-lidstaten gedragen acceptatie dat het hier gaat om rechten die mensen hebben omdat zij mens zijn, maar ook door het feit dat het in essentie spelregels zijn voor het omgaan met verschil"

Prof. mr. Barbara Oomen
'Mensen- en kinderrechten: de gemiste kans van het burgerschapsonderwijs?'

Met dank aan

H.V.O. Centrum voor Humanistische Vorming

College voor de Rechten van de Mens

Amnesty International

KINDERRECHTEN & MENSENRECHTEN

Bron van inspiratie voor het openbaar onderwijs

vos abb

Vereniging Openbaar Onderwijs

LESSEN UIT DE KLAS WORDEN LESSEN VOOR HET LEVEN

Deze handreiking is speciaal ontwikkeld voor openbare scholen. Er liggen veel kansen om vanuit de kernwaarden van het openbaar onderwijs aan de slag te gaan met kinder- en mensenrechten op uw school.

In figuur 1 ziet u voorbeelden van hoe u vanuit de kernwaarden van het openbaar onderwijs kunt werken aan kinder- en mensenrechten. Er zijn vanuit deze uitgangspunten veel relaties te leggen met het schoolbeleid, het schoolklimaat, het onderwijsaanbod en vak- en leergebieden. En inderdaad, u doet al veel aan kinderrechten! Maar bent u zich hier ook van bewust? En hoe kunt u dit nog beter benutten?

DE RECHTEN VAN HET KIND EN DE MENS

De rechten van het kind en de rechten van de mens zijn een bron van inspiratie voor het openbaar onderwijs. Deze rechten zijn universeel en dus voor iedereen geldig, ongeacht afkomst of levensovertuiging.

Ook de afzonderlijke rechten sluiten naadloos aan bij de kernwaarden van het openbaar onderwijs, denk bijvoorbeeld aan het recht op gelijke behandeling en non-discriminatie, de vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing, vrijheid van meningsuiting en natuurlijk het recht op goed onderwijs voor álle kinderen.

"Human rights education is a participatory practice aimed at empowering individuals and communities, equipping them with the knowledge, attitudes, values and skills that they need to enjoy and exercise their rights and to respect and uphold the rights of others"

Amnesty International

DE WASSTRAAT
Laat leerlingen in twee rijen dicht tegenover elkaar staan. Een leerling loopt tussen de rijen door: de andere leerlingen moedigen hem/haar aan, geven complimenten en desgewenst schouderklopjes. Aan het eind van deze 'wasstraat' komt een stralende en glimmende leerling tevoorschijn.

ALLEMAAL GELIJK?
Geef alle leerlingen een aardappel. Laat de leerlingen hun aardappel goed bestuderen en laat ze een verhaal verzinnen over de aardappel: waar komt hij vandaan en wat heeft hij meegemaakt? Neem vervolgens de aardappels in en laat de leerlingen hun aardappel terugvinden: ineens zijn alle aardappels uniek en herkenbaar!

BALLAST OF NOODZAAK?
Deel een set kaartjes met echte en fictieve kinderrechten uit aan groepjes leerlingen. Stel dat ze in een boot zitten en vanwege een storm moet er ballast overboord. Wat gaat overboord, wat behouden ze? Iedereen moet achter de keuze staan! Bespreek waarom ze deze keuze hebben gemaakt. Welke ballast kun je missen en wat absoluut niet?

OUD GENOEG?
Laat leerlingen met elkaar discussiëren over de vraag wanneer een kind oud genoeg is om een eigen levensovertuiging of politieke overtuiging te hebben die verschilt van die in zijn/haar familie of cultuur. Wie bepaalt dat?

'STA VOOR JE CULTUUR'
De docent noemt steeds een kenmerk van een (sub)cultuur of identiteit. Bijvoorbeeld: skater, Nederlander, R&B, christen, vioolspeler, voetballer, moslim, festivalganger etc. Bij de term die de docent roept, gaan alle kinderen staan die zich daardoor aangesproken voelen, of die dat 'zijn'. Er komen verrassende gemene delers uit de groep!

KINDERRECHTEN EN MENSENRECHTEN OP SCHOOL

Kinder- en mensenrechteneducatie kan op verschillende manieren worden vormgegeven. Het kan tot uiting komen in verschillende aspecten van het openbaar onderwijs. Op deze pagina vindt u een aantal voorbeelden van het leren over mensenrechten (kennis en begrip), leren voor mensenrechten (houding en waarden) en leren door mensenrechten (vaardigheden en gedrag).

LEEFTIJD	DOELEN	THEMA'S	IN DE KLAS EN IN HET LEVEN
PO Onderbouw *(4-7 jaar)*	> Respect voor jezelf > Respect voor je ouders en leraar > Respect voor anderen	> Identiteit > Samenleving > Verantwoordelijkheid > Eerlijkheid > Empathie > Zorgzaamheid	> Samenwerken en delen > Omgaan met conflicten > Normen in de samenleving > Klassenregels
PO BOVENBOUW *(8-11 jaar)*	> Verantwoordelijkheid voor anderen > Burgerschap > Onderscheid tussen wensen, behoeften en rechten	> Individuele rechten > Gemeenschappelijke rechten > Vrijheid, gelijkheid en rechtvaardigheid > Rechtsstaat > Overheid en democratie > Veiligheid	> Waarderen van diversiteit > Onderscheid tussen feit en mening > Bijdragen aan de samenleving > Kennis over (de geschiedenis van) mensenrechten
VO ONDERBOUW *(12-14 jaar)*	> Kennis over mensenrechten	> Internationale wetgeving > Wereldvrede > Ontwikkelingssamenwerking > Internationale politiek, economie en milieu	> Begrip voor andere opvattingen > Mening onderbouwen > Informatie verzamelen en delen
VO BOVENBOUW *(15-17 jaar)*	> Kennis over mensenrechten als universeel geldend > Betekenis van mensenrechten voor eigen leven; eigen maken in gedrag	> Morele insluiting / uitsluiting (discriminatie) > Morele verantwoordelijkheid en ethisch besef	> Participatie in maatschappelijke organisaties > Maatschappelijke verantwoordelijkheden vervullen > Kritisch reflecteren op mensenrechten

Bron: 'ABC: Teaching Human Rights - Practical activities for primary and secondary schools.' United Nations (2004).

ACHTERGROND KINDER- EN MENSENRECHTEN (EDUCATIE)

Meer lezen over kinder- en mensenrechten? Op websites en in publicaties van diverse organisaties kunt u meer informatie en/of lesmateriaal vinden over dit thema. Een greep uit het aanbod:

College voor de Rechten van de Mens
www.mensenrechten.nl

Amnesty International
www.amnestyopschool.nl

Centrum voor Humanistische Vorming
www.hvo.nl

Anne Frank Stichting
www.annefrank.org/docenten

Movies That Matter
www.moviesthatmatter.nl

Defence for Children
www.defenceforchildren.nl

Lot's Foundation
www.lotsfoundation.com

UNICEF
www.unicefenjij.nu
www.unicef.nl/jongeren

SamSam
www.samsam.net

Het Kinderrechtencollectief
www.kinderrechten.nl